

Asimilační politika Číny v ujgurské oblasti Sin-ťiang

China's Assimilation Policy in the Uyghur Region of Xinjiang

James A. Millward

Walsh School of Foreign Service,
Georgetown University, Washington, D.C., United States
ICC - Edward B. Bunn S. J. Intercultural Center 610

Email: millwarj@georgetown.edu

DOI: <https://dx.doi.org/10.7160/KS.2022.180102cs>

James A. Millward 米華健 is Professor of Inter-societal History at the Walsh School of Foreign Service, Georgetown University, teaching Chinese, Central Asian and world history. He also teaches at the University of Granada, Spain. His specialties include Qing empire; the silk road; and historical and contemporary Xinjiang. He follows and comments on current issues regarding Xinjiang, the Uyghurs and other Xinjiang indigenous peoples, and PRC ethnicity policy. Millward has served on the boards of the Association for Asian Studies (China and Inner Asia Council) and the Central Eurasian Studies Society, and was president of the Central Eurasian Studies Society in 2010.

James A. Millward 米華健 je profesorem mezioborových dějin na Walsh School of Foreign Service na Georgetown University, kde vyučuje čínské, středoasijské a světové dějiny. Vyučuje také na univerzitě v Granadě ve Španělsku. Mezi jeho specializace patří říše Čching; hedvábná stezka; historický a současný Sin-ťiang. Sleduje a komentuje aktuální otázky týkající se Sin-ťiang, Ujgurů a dalších původních obyvatel Sin-ťiang a etnické politiky ČLR. Millward působil ve výborech China and Inner Asia Council a Společnosti pro středoevropská studia (Central Eurasian Studies Society) – v roce 2010 byl jejím prezidentem.

Abstract

The Chinese Communist Party (CCP) policies in Xinjiang since 2017 have imprisoned some 300,000 and interned approximately a million more indigenous non-Han central Asians in educational transformation camps; razed or damaged thousands of mosques, shrines, and old neighborhoods; actively suppressed indigenous birth rates far below Han levels; illegalized core elements of Uyghur and Islamic culture; and pushed tens of thousands of non-Han adults into forced factory labor and children into state institutions. The revelation of these policies has contributed to the worst crisis for foreign policy in the People's Republic of China (PRC) since 1989. Moreover, because the CCP requires declarations of loyal support from citizens and officials for its Xinjiang policies, this also comprises a Cultural Revolution-type domestic crisis in which no one can say no to a dictatorial leader despite the clearly destructive nature of that leader's policies.

Keywords

China's assimilation policies, Communist Party of China, Uyghurs, Xinjiang

Úvod

V důsledku politiky Komunistické strany Číny (KS Číny) došlo v Sin-ťiangy od roku 2017 k uvěznění přibližně 300 000 osob. Dalších přibližně milion původních nechanských obyvatel Střední Asie Čína internovala ve vzdělávacích převýchovných táborech; srovnala se zemí nebo poškodila tisíce mešit, svatyní a starých čtvrtí; aktivně potlačila porodnost původních obyvatel hluboko pod úroveň Chanů; nelegalizovala základní prvky ujgurské a islámské kultury; a desítky tisíc dospělých nechanských obyvatel uvrhla na nucené práce do továren a děti do státních ústavů. Odhalení těchto politik přispělo k nejhorší krizi zahraniční politiky Čínské lidové republiky (ČLR) od roku 1989. Protože KS Číny navíc vyžaduje od občanů a úředníků prohlášení o loajální podpoře své politiky v Sin-ťiangy, zahrnuje tato situace také domácí krizi typu kulturní revoluce, kdy diktátorskému vůdci nikdo nedokáže říci ne, přestože jeho politika je zjevně destruktivní. Zvěrstva v Sin-ťiangy se připojují k seznamu velkých katastrof, které si KS Číny způsobila sama, spolu s Velkým skokem vpřed, kulturní revolucí a masakrem demonstrantů na náměstí Nebeského klidu a dalších místech v roce 1989. Jedním z rozdílů však je, že současná politika je zaměřena především na jiné etnické skupiny než na Chany, a vyvolává tak srovnání s kolonialistickými a genocidními událostmi jinde ve světě.

Násilnosti v Sin-ťiangy

Nesnášenlivost ČLR vůči etnické rozmanitosti Ujgurů a dalších nechanských skupin v Sin-ťiangy trvá již desítky let, ale v roce 2017 úřady značně rozšířily represe a k zesílení státního teroru využívají nové děsivé způsoby.¹ Poté, co ČLR nejprve popírala existenci internačních táborů, zahájila propagandistickou kampaň, v níž střídavě popisovala své masakry jako boj proti terorismu a jako opatření ke zmírnění chudoby. Nevybíravá a přehnaná reakce je však zjevně hrubě nepřiměřená čtyřem relativně malým nezávislým incidentům v letech 2013-14, které byly prvním jednoznačným terorismem týkajícím se Ujgurů od roku 1997 a u nichž neexistují důkazy o jakémkoli organizačním zapojení, ať už domácím nebo mezinárodním.² Ačkoli v Sin-ťiangy v posledních letech docházelo i k jiným násilnostem, zejména k lidovým

¹ Nejlepší analýzu režimu technologického dohledu v Sin-ťiangy a jeho vztahu k internačním táborem, stejně jako ke "sledovacímu kapitalismu" na celém světě, podává BYLER, Darren. *In the Camps: China's High-tech Penal Colony*. Columbia Global Reports. New York: Columbia University Press, 2021.

² Od počátku roku 2000 se hodně diskutuje o údajné hrozbě ze strany organizovaných a mezinárodních ujgurských teroristických skupin. Velká část této rané literatury nekriticky využívala údaje z čínských zdrojů a byla obecně poznamenána islamofobií a americkým rámcem „globální války proti terorismu“. Nejspolehlivější studií a přehodnocením ujgurského násilného odporu a diskurzu kolem něj je kniha ROBERTS, Sean R. *The War on the Uyghurs: China's Internal Campaign against a Muslim Minority*. Princeton: Princeton University Press, 2020.

potyčkám s policií a dalšími státními činiteli, ČLR přesvědčivě neprokázala, jak se tyto nepokoje liší od podobných masových incidentů, k nimž dochází každoročně po desetitisících jinde v Číně, ale které nikdy nejsou označovány za „terorismus“ a za něž nejsou Chanové kolektivně trestáni.³

Represivní opatření proti původním nechanským obyvatelům v Sin-ťiangy zahrnují především:

- Intenzivní fyzický a digitální dohled a shromažďování biometrických údajů.
- Používání algoritmů umělé inteligence k předvídání tzv. extremismu a podrobení více než milionu Ujgurů, Kazachů a dalších nechanských obyvatel Sin-ťiangy nezákonnému zadržování v síti „soustředěných vzdělávacích transformačních center“ podobných věznicím, která je mají údajně vyléčit z „myšlenkového viru“. Ostatní, kteří byli tímto systémem označeni, byli zavřeni doma nebo museli navštěvovat indoktrinační programy, i když nebyli uvězněni.
- Stíhání a uvěznění dalších několika set tisíc lidí prostřednictvím právního systému. V Sin-ťiangy, kde žije 1,5 procenta obyvatel země, bylo v roce 2017 zahájeno 21 procent všech trestních stíhání v ČLR.
- Běžné náboženské a etnické zvyky, cestování do zahraničí v minulosti, příbuzní pobývající v zahraničí, komunikace s lidmi v zahraničí a další běžné chování bylo definováno jako „extremistické“ a použito k ospravedlnění svévolného zadržení, internace nebo uvěznění. Navzdory tvrzení ČLR, že její program internace byl zaměřen na vzdělávání chudých zemědělců, kteří neuměli čínsky, byli jako první bezdůvodně zadrženi nebo uvězněni vysoce vzdělaní vícejazyční akademici, spisovatelé, umělci a podnikatelé - uznávaní vůdci nechanské společnosti.

³ Obecný přehled vývoje v tomto seznamu s citacemi mnoha novinářských zdrojů, které tento přehled podporují, naleznete v BYLER, Darren. *In the Camps* (op. cit.) a MILLWARD, James. *Eurasian Crossroads: A History of Xinjiang*, second edition. New York: Columbia University Press, 2021, chapter 8.

Tři akademické studie Adriana Zenze poskytují základní údaje a analýzy, na nichž je založena většina našich znalostí o situaci v Sin-ťiangy. Jedná se o tyto studie:

ZENZ, Adrian. ‘Thoroughly reforming them towards a healthy heart attitude’: China’s political re-education campaign in Xinjiang. *Central Asian Survey*, 2019, 38.1: 102-128.

ZENZ, Adrian. Beyond the Camps: Beijing’s Long-Term Scheme of Coercive Labor, Poverty Alleviation and Social Control in Xinjiang. *Journal of Political Risk*, 2019, 7.12. a

ZENZ, Adrian. *Sterilizations, IUDs, and Mandatory Birth Control: The CCP’s Campaign to Suppress Uyghur Birthrates in Xinjiang*. Washington: Jamestown Foundation, 2020. Další dostupnost:

https://www.researchgate.net/publication/343971074_Sterilizations_IUDs_and_Mandatory_Birth_Control_The_CCP's_Campaign_to_Suppress_Uyghur_Birthrates_in_Xinjiang

- Fyzické a psychické mučení, znásilňování a sexuální zneužívání v internačních táborech, detenčních centrech a věznicích.⁴
- Rozdělování rodin v důsledku masové internace a věznění a umístování ujgurských dětí do sirotčinců a internátních škol, kde je zakázán ujgurský jazyk.
- Fyzické ničení kulturního dědictví, včetně starých mešit, svatyní, hřbitovů a čtvrtí. To začalo kolem roku 2010 ničením starého Kašgaru, ale od roku 2017 se značně rozšířilo bouráním kopulí a buldozerováním hřbitovů.⁵
- Vymazání ujgurského písma a jazyka z veřejných prostor.
- Ubytovávání kádrů KS Číny v ujgurských domácnostech na delší dobu, někdy v domácnostech, kde byl zadržen manžel, čímž zůstávají nepříbuzní chanští muži sami s ujgurskými ženami a dětmi.
- Masivní potlačování porodnosti, které v posledních letech vedlo k poklesu porodnosti a přirozeného přírůstku obyvatelstva v Sin-ťiang. Porodnost v převážně nechanských oblastech Sin-ťiang klesla v letech 2018 až 2019 o 30 až 56 %, zatímco v celé ČLR se porodnost snížila pouze o 4,2 %. V hustě zalidněných ujgurských oblastech jižního Sin-ťiang klesla porodnost ještě více.⁶
- Zamezení svobody pohybu nebo komunikace nechanských národů a extraterritoriální dohled a hrozby vůči Ujgurům a Kazachům v diaspoře, včetně Spojených států, Evropské unie, Turecka, Austrálie a dalších zemí.
- Nucený přesun Ujgurů z internačních zařízení nebo místa pobytu do továren, někdy daleko od jejich domovů. V Sin-ťiang i jinde v Číně jsou přemístění ujgurští pracovníci často drženi pod vojenským dohledem a je jim odepřen volný pohyb mimo areál továrny.⁷

⁴ Existuje mnoho zpráv založených na přímých svědectvích Kazachů a Ujgurů, kteří byli v táborech a později se jim podařilo Čínu opustit. Velká část těchto svědectví je shromážděna v HILL, Matthew; CAMPANALE, David; GUNTER, Joel. 'Their goal is to destroy everyone': Uighur camp detainees allege systematic rape. *BBC News*, 2021, 2.

⁵ RUSER, Nathan; LEIBOLD, James; MUNRO, Kelsey; HOJA, Tilla. Cultural erasure: Tracing the destruction of Uyghur and Islamic spaces in Xinjiang. *Australian Strategic Policy Institute*, 24 September 2020, dostupné z: <https://www.aspi.org.au/report/cultural-erasure>

⁶ O důkazech o záměrném státem nařízeném úmyslném potlačování ujgurských porodů, které vedly nezávislý nevládní Ujgurský tribunál k závěru, že ČLR páchá genocidu, viz ZENZ, Adrian. *Sterilizations, IUDs, and Mandatory Birth Control...* c. d.

⁷ XU, Vicky Xiuzhong; CAVE, Danielle; LEIBOLD, James; MUNRO, Kelsey; RUSER, Nathan. Uyghurs for Sale: 'Re-education', forced labour and surveillance beyond Xinjiang. *Australian Strategic Policy Institute*, 1 March 2020, dostupné z: <https://www.aspi.org.au/report/uyghurs-sale>

Geografie a historie⁸

Sin-ťiang, oficiálně Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang, která je dvakrát větší než Texas, se nachází na úplném severozápadě ČLR. Sin-ťiang je geograficky i etnograficky středoasijský a zastánci, kteří chtějí zdůraznit tento nečínský charakter, používají jiný historický název, Východní Turkestán. Severní Sin-ťiang je hornatý, zatímco jižní Sin-ťiang tvoří převážně poušť s několika oázami. Ačkoli je celý region etnicky rozmanitý, jižní část regionu je hustěji osídlena Ujgury, zatímco na severu žije více Chanů, Kazachů a Chuejů. Většina petrochemické a nerostné těžby v Sin-ťiangu probíhá na severu, který je ekonomicky rozvinutější než jih. Ujgurským oblastem byly odepřeny výhody tržních zemědělských reforem, které od 80. let 20. století dramaticky zvýšily životní úroveň ve venkovských částech východní Číny.

Počet obyvatel Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang k roku 2021 činí zhruba 25 milionů, přičemž Ujguři a Chanové tvoří zhruba po 40 procentech, Kazaši 6-7 procent, Chuejové asi 4 procenta a několik dalších původních etnik v menším procentuálním zastoupení, včetně Kyrgyzů, Tádžiků a Mongolů. Přestože mnoho z těchto etnických skupin je historicky muslimských, mnoho jednotlivců je sekulárních nebo vyznává jinou víru.

Když se v 17. a 18. století říše Čching rozšiřovala, připojila k Číně i Sin-ťiang, Mongolsko, Tibet a Tchaj-wan. Když se císařství v roce 1911 zhroutilo a revolucionáři se pokusili vytvořit na troskách Čchingské republiky čínskou republiku, vyhlásily nezávislost také Tibet a Vnitřní Mongolsko. Situace v Sin-ťiangu se stala chaotickou, ale během tří desetiletí mezi různými nezávislými vojenskými a Sovětským svazem sponzorovanými režimy, které soupeřily o kontrolu, vyhlásily tři místní nečínské státy v Sin-ťiangu rovněž nezávislost na Číně.

V roce 1949, kdy KS Číny převzala kontrolu nad Sin-ťiangem, přijala kapitulaci koaliční vlády složené z Kuomintangu (nacionalistické strany) a Východoturkestánské republiky (ETR). ETR se zformovala se sovětskou podporou, aby se v roce 1944 postavila na odpor proti nastolení kuomintangské vlády, a málem Kuomintang vojensky porazila, ale v posledních měsících druhé světové války Spojené státy naléhaly na Kuomintang a Sovětský svaz na vůdce ETR, aby dosáhli příměří. Kuomintang a ETR si následně rozdělily správní

⁸ Obecné informace o geografii a dějinách Sin-ťiang viz Millward, *Eurasian Crossroads*, second edition, citováno výše.

resorty a uspořádaly volby, aby zajistily poměrné zastoupení nechanských obyvatel ve vládě Sin-ťiang.

Po obsazení Sin-ťiang nahradila KS Číny bývalé vedoucí představitele ETR svými vlastními domácími úředníky. KS Číny usadila 80 000 demobilizovaných vojáků Kuomintangu v Sin-ťiang, kde vytvořili Vojenský sbor pro výstavbu výroby v Sin-ťiang (XPCC), polovojenskou organizaci, jejímž cílem bylo zvýšit demografickou přítomnost Chanů v Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang otevřením státních farem a výstavbou nových měst. Tím byl zahájen osadnický koloniální projekt ČLR ve středoasijském regionu, který zvýšil podíl Chanů z přibližně 5 % na počátku 50. let 20. století na dnešních více než 40 %. XPCC, která je známá také pod názvem Bingtuan, je dnes vysoce dotovaným korporátním konglomerátem, který se hluboce podílí na provozu věznic a táborů v Sin-ťiang, dominuje produkci bavlny v regionu a je důkladně zapleten do dodavatelských řetězců surovin pro solární panely. Bingtuan navíc řídí síť globálních dceřiných společností, včetně společností dodávajících firmám Nike, Calvin Klein a Patagonia.

Etnická politika ČLR a nedávná asimilace ze strany Chanů⁹

Stejně jako Sovětský svaz po roce 1917 byla ČLR od roku 1949 socialistickým státem, který vládl bývalému impériu. Pro oddaného odpůrce imperialismu představovalo toto dědictví imperiální rozmanitosti praktický problém a zároveň problém image: jak vládnout říši, aniž by vypadal jako kolonialista. ČLR proto zavedla modifikovanou verzi sovětské národnostní politiky a oficiálně uznala v Číně padesát šest etnických skupin: Chany a padesát pět skupin, které stát označil jako „menšinové národnosti“ (shaoshu minzu). Díky těmto opatřením se Ujgurové, Tibeťané, Mongolové a další národy ve svých rodných zemích rázem stali minoritami. Vymezení Tibetské autonomní oblasti, Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang a tři dalších autonomních oblastí, z nichž každá nominálně spadá pod samosprávu titulární etnické skupiny, spolu s mnoha takzvanými autonomními prefekturami a kraji, je územním prvkem tohoto původního přístupu ČLR k etnicitě. Můžeme to nazvat režimem etnické rozmanitosti ČLR.

Tento původní režim rozmanitosti učinil z etnické identity stavební kámen státní správy. Režim podporoval jazyk, vzdělání a kulturní projevy každé oficiálně uznané skupiny; teoreticky a někdy i prakticky chránil nechanské skupiny před diskriminací a kulturním

⁹ FAY, Greg. The Bingtuan: China's Paramilitary Colonizing Force in East Turkestan. *Washington, DC: Uyghur Human Rights Project*, 2018, dostupné z: <https://docs.uhrp.org/pdf/bingtuan.pdf>

vymazáním ze strany chanské většiny a zajišťoval každé skupině zastoupení v autoritářské vládě a straně. Přestože se systém diverzity v ČLR lišil od režimů diverzity v liberálních demokraciích, ukázalo se, že když byl skutečně zaveden, byl mezi nechanskými lidmi oblíbený. Byl o poznání pluralitnější a inkluzivnější než například v Americe Jim Crow. Kulturní revoluce v 60.-70. letech 20. století brutálně pronásledovala nechanské obyvatelstvo, ale nechanské skupiny v ČLR vzpomínají na následující 80. léta 20. století jako na zlatý věk politiky rozmanitosti v ČLR.

Po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 se někteří vědci v ČLR a ideologové KS Číny začali obávat, že sovětská národnostní politika sama přispěla k rozpadu Sovětského svazu. Někteří z nich volali po druhé generaci čínské národnostní politiky, která by podporovala „splynutí“ a „fúzi“ různorodých skupin namísto pokračující státní a stranické podpory pětapadesáti nechanských kategorií a jejich nominálně autonomních území.¹⁰

Když se v roce 2013 dostal k moci Si Ťin-pching, přistoupil k radikální revizi režimu diverzity v ČLR. Přesunul byrokratické orgány zabývající se etnicitou a náboženstvím mimo vládu a podřídil je přímé kontrole KS Číny. V roce 2014 oznámil, že problémy v Sin-ťiangu budou vyžadovat pozornost nejen „materiálních“ opatření (tj. ekonomického rozvoje), ale také „psychologických otázek“, čímž předznamenal, že v Sin-ťiangu bude použit typ donucovacích indoktrinačních technik, které dříve KS Číny používala proti prostitutkám, narkomanům a stoupencům Falun Gongu. Si také zahájil kampaň za „sinizaci“ náboženství v Číně.

V rámci nenápadného posunu důrazu od zásady, že Čína je mnohonárodnostní stát sestávající z 56 odlišných skupin, Si Ťin-pchingova vláda v poslední době prosazuje koncept jednotné, všezahrnující, homogenní čínské identity, označované jako „čung-chua“, jako ideologický středobod úzce související s jeho Čínským snem. Jeden ze současných politických sloganů nařizuje úředníkům, aby za svůj hlavní politický cíl považovali „vytvoření kolektivního vědomí Zhonghua“ pro všechny národy v Číně. Ačkoli se slovo „Zhonghua“ v minulosti používalo v politickém smyslu, skládá se ze dvou čínských znaků, z nichž každý samostatně znamená „Číňan“, a nyní jsou oficiálně prosazované kulturní charakteristiky identity Zhonghua k nerozeznání od charakteristik identity Chan. Současná státní propagace identity Zhonghua je tak ve skutečnosti shora řízenou snahou o chanizaci neboli sinicizaci nechanských národů. A přestože metafora kovárny možná připomíná

¹⁰ MILLWARD, James. Qing and Twentieth-Century Chinese Diversity Regimes. In PHILLIPS, Andrew; REUS-SMIT, Christian (ed.). *Culture and order in world politics*. Cambridge University Press, 2020.

zastaralou americkou představu tavicího kotle, naznačuje záměr KS Číny nasadit nástroje průmyslové síly, aby spojila etnika do svého idealizovaného amalgámu Zhonghua.¹¹

Některá použití konceptu Zhonghua dokonce odkazují k rasovým argumentům z počátku dvacátého století, které tvrdily, že nechanské národy říše Čching jsou prapůvodně Číňané, ať už to vědí, nebo ne. V projevu ze září 2020 Si prohlásil, že „každá etnická skupina Sin-ťiangu je členem rodiny spojené s pokrevní linií Zhonghua“. Takovou rétoriku doprovázejí proklamace lživě tvrdící, že ujgurský jazyk je čínský, nikoli turkický, a že Ujgurové historicky nepocházejí ze středoasijských turkických národů, ale z imaginárního starověkého národa Zhonghua.

Proč by se o to měly starat vlády, korporace nebo běžní lidé?

Morální odpor k politice v Sin-ťiangu je samozřejmý a široké odsouzení ze strany veřejnosti nevyžaduje žádné zdůvodnění. Zda mnohostranné represe vůči nechanským národům v Sin-ťiangu kumulativně splňují právní definice genocidy podle Úmluvy OSN o genocidě nebo Římského statutu Mezinárodního trestního soudu je do jisté míry sémantická otázka, vzhledem k obtížnosti skutečného stíhání takového případu před oběma mezinárodními orgány uprostřed sboru vyhovujících autoritářských států, které ČLR dokázala shromáždit. Nicméně „ne tak docela genocida“ sotva znamená celosvětové hlasování o důvěře v KS Číny. Snadněji se dá prokázat, že politika Sin-ťiangu představuje zločiny proti lidskosti nebo kulturní genocidu.

Kromě morálního imperativu mají vlády, podniky a lidé také praktické důvody obávat se toho, co ČLR dělá Ujgurům a dalším nechanským národům v Sin-ťiangu. ČLR využívá Sin-ťiang jako laboratoř k vyladění umělé inteligence a dalších technologií pro účely sociální kontroly. ČLR tuto technologii balí na export do zainteresovaných zemí, ale stejná technologie existuje i v liberálních demokraciích, i když ji více využívají korporace než vlády. Je v zájmu všech, aby si uvědomili, k jakým zhoubným účelům může být využita.

Zvěrstva v Sin-ťiangu představují pro americké a nadnárodní korporace praktický problém. Převádění práce Ujgurů a dalších zadržovaných nechanských osob na pozadí masového zadržování a zákonů proti „extremismu“ lze považovat pouze za vynucené. Vytvoření této poddajné etnické podtřídy s nízkými mzdami je ústředním bodem hospodářské

¹¹ MILLWARD, James. Notes on Xi Jinping's speech to the 3rd Xinjiang Central Work Forum, 25–26 September 2020, published on Medium 27 September 2020, dostupné z: <https://jimillward.medium.com/notes-on-xi-jinpings-speech-to-the-3rd-xinjiang-central-work-forum-25-26-september-2020-768b43242b8f>

politiky ČLR pro Sin-ťiang a navíc se týká devatenácti provincií a měst východní Číny, které jsou v rámci programu párové pomoci pověřeny jako „partneři“ financováním rozvoje v Sin-ťiang. ¹² Mezinárodní podniky se tak mohou zaplést se zvěrstvy v Sin-ťiang na mnoha místech: podnikáním v Sin-ťiang, jednáním s XPCC nebo místní vládou Sin-ťiang, partnerstvím s čínskými společnostmi zapojenými do Sin-ťiang nebo se správou Sin-ťiang a jednáním s Pekingem, Šanghají, Šen-čenem nebo šestnácti dalšími sesterskými městy a provinciemi, které financují, budují a řídí aspekty tělesného a nuceného pracovního režimu v Sin-ťiang prostřednictvím programu párové pomoci. Taková spojení v rámci nejasných dodavatelských řetězců vystavují mezinárodní značky, zejména ty, které odebírají bavlnu a polykřemík (používaný v solární technologii), riziku zablokování dovozu, pokut a poškození pověsti.

Co mohou dělat vlády, podniky a lidé?

Vlády mohou společně v rámci mezinárodních koalic zavést cílené sankce, které způsobí ekonomickou bolest a zostudí osoby a subjekty zapojené do kulturní genocidy v Sin-ťiang. Vlády mohou rozšířit svou kontrolu mimo samotný Sin-ťiang a zahrnout do ní devatenáct účastníků programu párové asistence. Kromě toho mohou vlády vyšetřovat mezinárodní financování XPCC a dalších subjektů provádějících politiku v Sin-ťiang, při rozhovorech s partnery z ČLR zdůrazňovat zvěrstva v Sin-ťiang a poskytovat bezpečné útočiště a azyl Ujgurům a dalším obyvatelům Sin-ťiang, kteří prchají před pronásledováním ze strany ČLR.

Korporace by měly požadovat otevřený přístup do svých dodavatelských řetězců v Číně a jejich neomezený audit. Korporace také musí čínským společnostem a úředníkům jasně říci, že případná spoluúčasť na represích v Sin-ťiang činí jejich podnikání v Číně neudržitelným. Korporace by měly své znepokojení přenášet prostřednictvím komunikačních kanálů do čínského stranicko-vládního systému.

Politika v Sin-ťiang není potravou pro čínsko-americkou roztržku, nýbrž humanitární katastrofou připomínající nejhorší kolonialistické zvěle vůči původnímu obyvatelstvu v minulosti, stejně jako etnické pogromy, holocaust a jihoafrický apartheid. Lidé by měli prostřednictvím sociálních a jiných médií vyjadřovat své obavy z asimilace a nadřazenosti Chanů v ČLR a zdůrazňovat paralely s hnutím Black Lives Matter a hnutím za práva původních obyvatel. Kromě toho by lidé měli od čínských a světových značek požadovat

¹² O programu Pairing Assistance viz LI, Yuhui. *China's assistance program in Xinjiang: a sociological analysis*. New York: Lexington Books, 2018.

transparentnost ohledně textilu, elektroniky, solárních panelů a dalších výrobků spojených se Sin-ťiangem. Lidé by měli projevovat podporu a solidaritu tím, že se budou seznamovat s ujjurskou a dalšími nechanskými kulturami, jakož i s čínskou kulturou v rámci ČLR, a měli by požadovat, aby vlády a korporace braly vážně krizi v Sin-ťiangu a její zpochybňování lidských hodnot.

Seznam použitých zdrojů

- BYLER, Darren. *In the Camps: China's High-tech Penal Colony*. Columbia Global Reports. New York: Columbia University Press, 2021.
- FAY, Greg. The Bingtuan: China's Paramilitary Colonizing Force in East Turkestan. *Washington, DC: Uyghur Human Rights Project*, 2018.
- HILL, Matthew; CAMPANALE, David; GUNTER, Joel. 'Their goal is to destroy everyone': Uighur camp detainees allege systematic rape. *BBC News*, 2021, 2.
- LI, Yuhui. *China's assistance program in Xinjiang: a sociological analysis*. New York: Lexington Books, 2018.
- MILLWARD, James. *Eurasian Crossroads: A History of Xinjiang*, second edition. New York: Columbia University Press, 2021.
- MILLWARD, James. Notes on Xi Jinping's speech to the 3rd Xinjiang Central Work Forum, 25–26 September 2020, published on Medium 27 September 2020.
- MILLWARD, James. Qing and Twentieth-Century Chinese Diversity Regimes. In PHILLIPS, Andrew; REUS-SMIT, Christian (ed.). *Culture and order in world politics*. Cambridge University Press, 2020. DOI: 10.1017/9781108754613.004
- ROBERTS, Sean R. *The War on the Uyghurs: China's Internal Campaign against a Muslim Minority*. Princeton: Princeton University Press, 2020. DOI: 10.1515/9780691202211
- RUSER, Nathan; LEIBOLD, James; MUNRO, Kelsey; HOJA, Tilla. Cultural erasure: Tracing the destruction of Uyghur and Islamic spaces in Xinjiang. *Australian Strategic Policy Institute*, 24 September 2020.
- XU, Vicky Xiuzhong; CAVE, Danielle; LEIBOLD, James; MUNRO, Kelsey; RUSER, Nathan. Uyghurs for Sale: 'Re-education', forced labour and surveillance beyond Xinjiang. *Australian Strategic Policy Institute*, 1 March 2020
- ZENZ, Adrian. 'Thoroughly reforming them towards a healthy heart attitude': China's political re-education campaign in Xinjiang. *Central Asian Survey*, 2019, 38.1: 102-128. DOI: 10.1080/02634937.2018.1507997
- ZENZ, Adrian. Beyond the Camps: Beijing's Long-Term Scheme of Coercive Labor, Poverty Alleviation and Social Control in Xinjiang. *Journal of Political Risk*, 2019, 7.12. DOI: 10.31235/osf.io/8tsk2
- ZENZ, Adrian. *Sterilizations, IUDs, and Mandatory Birth Control: The CCP's Campaign to Suppress Uyghur Birthrates in Xinjiang*. Washington: Jamestown Foundation, 2020.